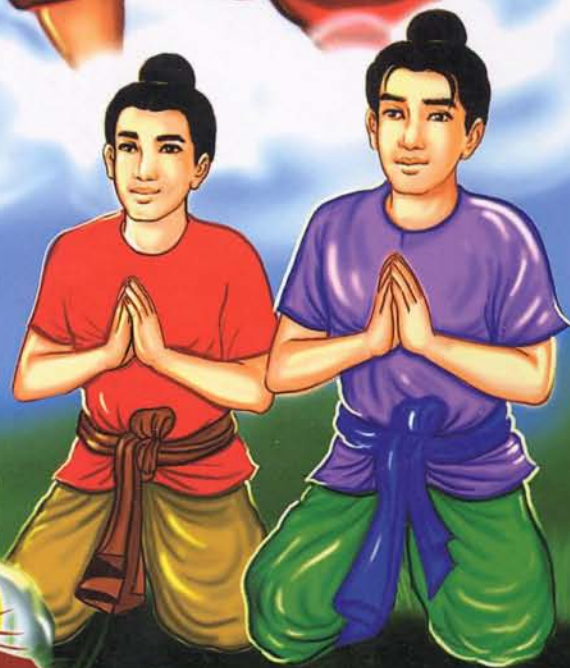

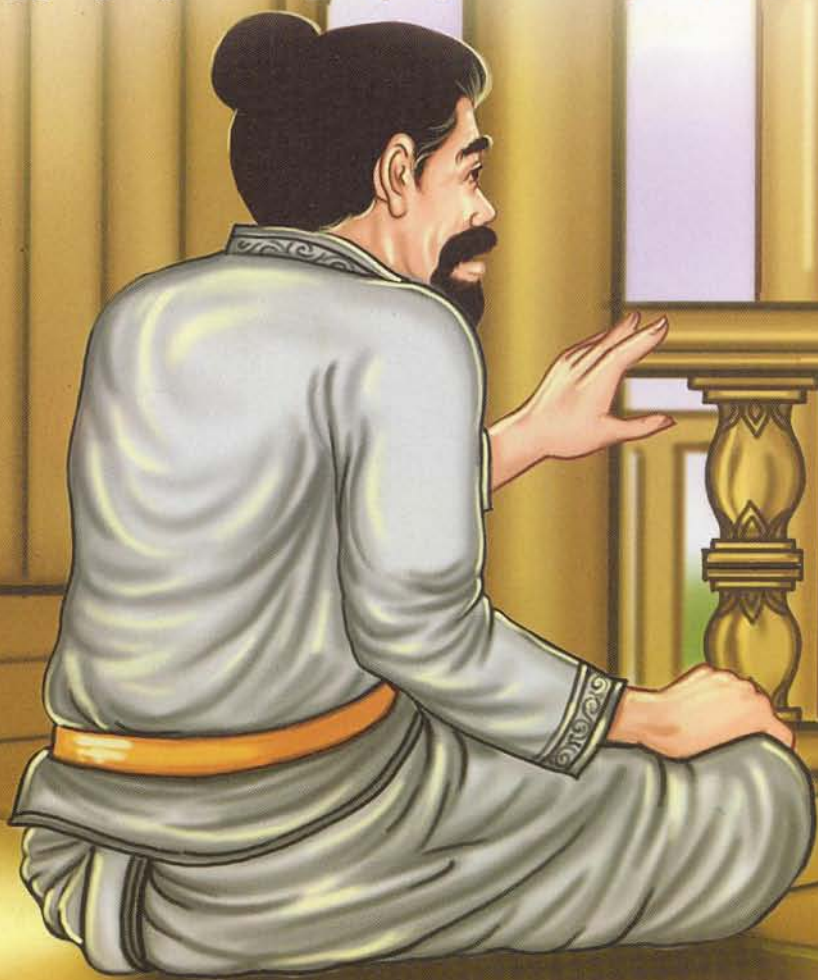
រឿង

ដើមឈ្មោះ ថ្ម

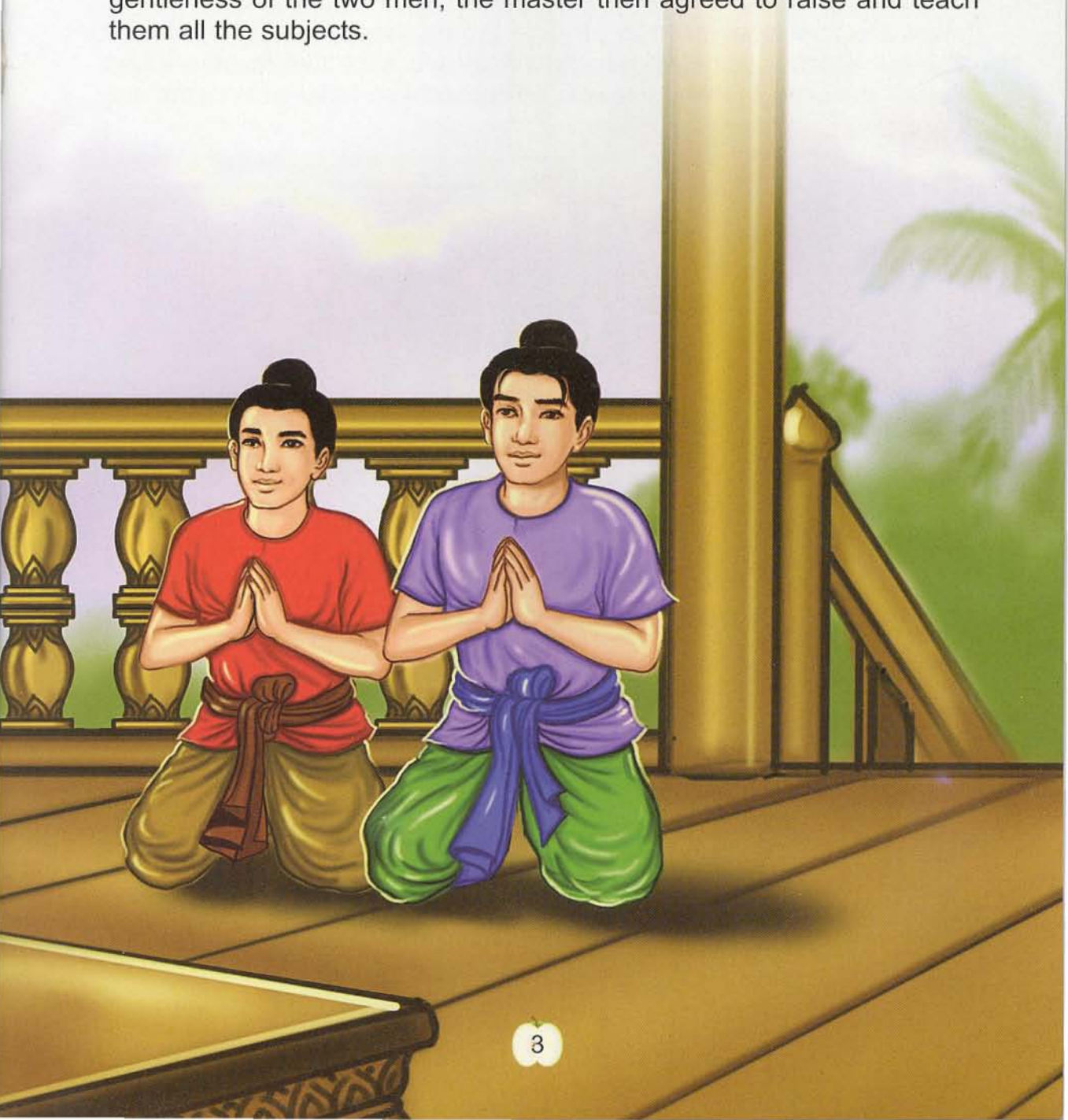

Books World

មានសេចក្តីដំណាលថា៖ កាលពីយូរណាស់មកហើយមានបងប្អូនប្រុសពីរនាក់នៅ
 រួមសុខទុក្ខជាមួយគ្នា ពុំដែលឃើសឃ្លងអ្វីឡើយ ។ ពេលមួយបានដំណឹងថា មានគ្រូ
 អាចារ្យម្នាក់ដែលនៅក្នុងនគរក្បែរនោះ ចេះបង្រៀនវិទ្យាសាស្ត្រផ្សេងៗ បុរសទាំងពីរ
 នេះក៏នាំគ្នាចេញពីលំនៅទៅស្វែងរកសិក្សាសព្វសិល្ប៍សាស្ត្រទាំងនោះ ត្បិតឪពុកម្តាយ
 បានទទួលមរណភាពជាយូរណាស់មកហើយ ។ បុរសបងមានអាយុ ១៩ឆ្នាំ ចំណែក
 ប្អូនអាយុ១៦ឆ្នាំ ។ លុះបានទៅដល់សំណាក់គ្រូអាចារ្យនោះហើយ បុរសកំព្រាទាំងពីរ
 នាក់ក៏នាំគ្នាឱនលំទោនសុំស្នាក់អាស្រ័យនៅរៀនសូត្រតទៅ ។ កាលបើបានឃើញបូក
 ពាសុភាពរាបសានៃបុរសទាំងពីរនោះហើយ គ្រូអាចារ្យក៏ព្រមទទួលចិញ្ចឹមថែរក្សា
 ព្រមទាំងជួយបង្រៀនវិជ្ជាសព្វសារពើទៀតផង ។

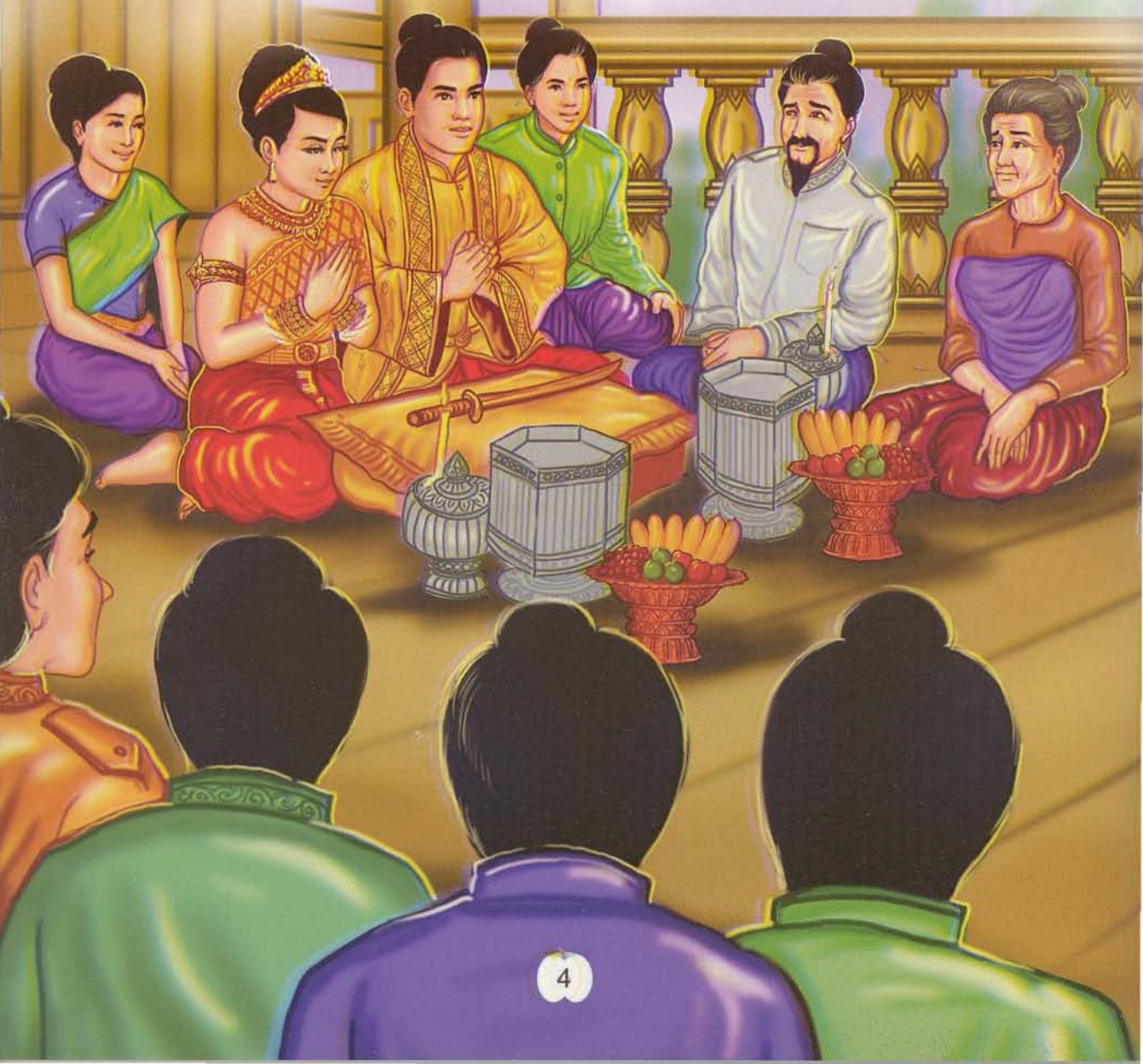

Legend has it that, once upon a time, there were two brothers living together who never had any trouble with one another. There came a time, when they heard that there was a master living in a kingdom nearby who could teach various sciences. The two brothers then left home to seek to study those sciences of magic from the master, for their parents had been dead for a long time. The older brother was 19, while the younger brother was 16. Upon arriving at the residence of the master, they both respectfully bowed to him to ask to stay and study. Seeing the gentleness of the two men, the master then agreed to raise and teach them all the subjects.

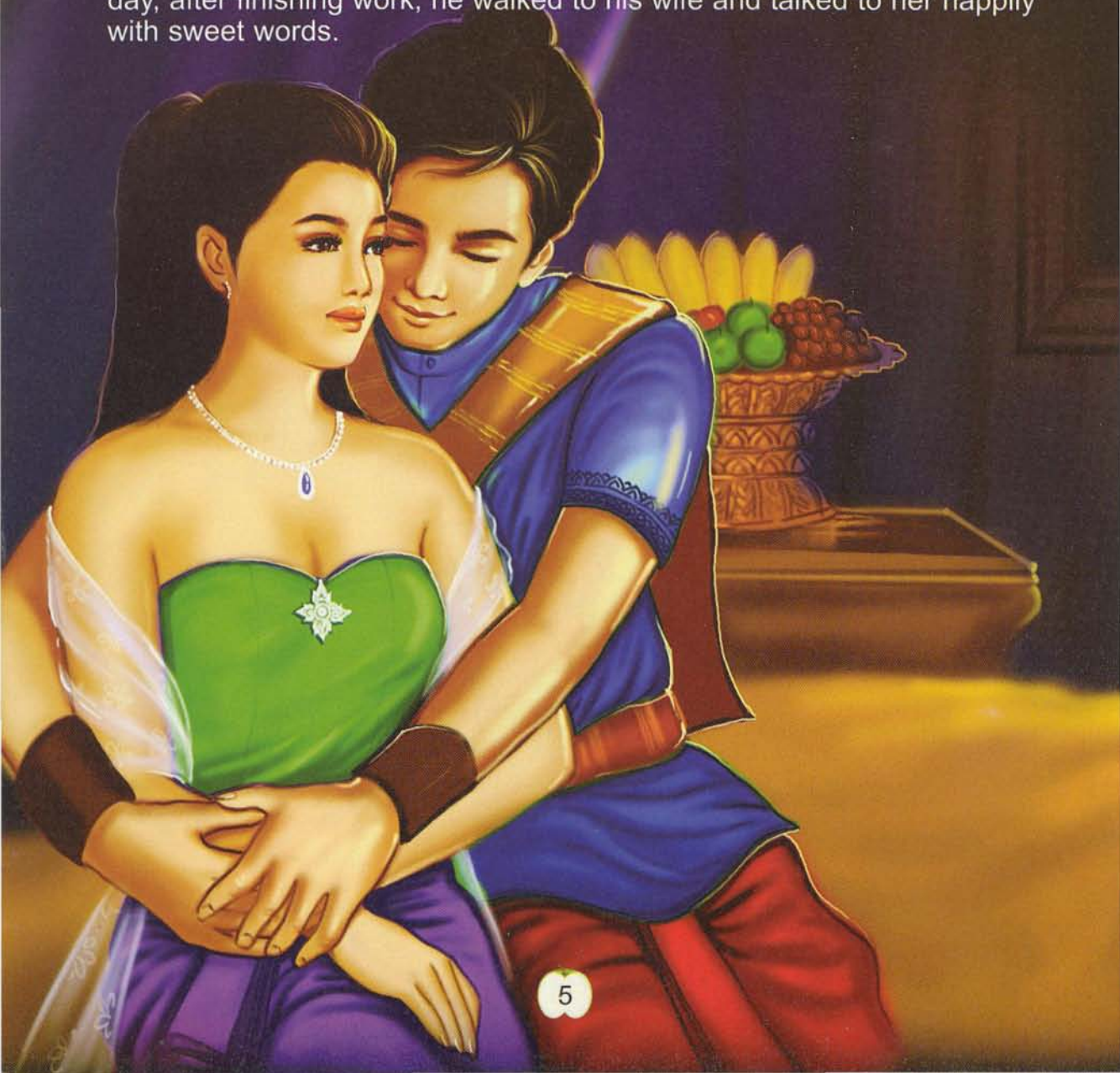
ក្នុងរយៈកាលពីរឆ្នាំក្រោយមក គ្រូពិនិត្យមើលកិរិយាមារយាទកុមារទាំងពីរឃើញថា ប្រសើរណាស់ ។ គាត់ក៏សុខចិត្តលើកកូនក្រមុំរបស់គាត់ ឈ្មោះនាង “មណី” ដែលទើប តែបានអាយុ១៥ឆ្នាំ ប្រកបដោយរូបឆោមលោមពណ៌គួរឱ្យអ្នកផងចាប់ចិត្ត រៀប ផ្សំផ្គុំជាមួយចៅ “សុដា” ជាបុរសបង ដែលជាភ្នែងកំព្រាបានត្រេចមកពីស្រុកឆ្ងាយ ហើយមកនៅជ្រកកោនរៀនសូត្រជាមួយគាត់នោះ ។

Two years later, the teacher observed that they both had very good attitudes. He then consented to arrange the marriage for his 15-year-old daughter “Mony” who was very beautiful and attractive to others and “Soda”, the older brother, who was an orphan who traveled from the distance to live and study with him.

ចាប់តាំងពីថ្ងៃដែល "សុដា" បានប្រពន្ធមក ក្នុងចិត្តចេះតែពុំស្ងៀររីករាយចំពោះ ប្អូនសោះ ព្រោះគិតតែមានបំណងលោភបំពានស្រីក្តីជាធំ ។ វាគិតថាក្នុងថ្ងៃណាមួយនឹងបានសម្រេច ផលវិជ្ជានិងបានជាមន្ត្រីកិត្តិយសមួយ ហើយវាមុខជានឹងបានជាទីតាប់ព្រះទ័យព្រះ រាជាមិនខាន ។ រាល់ៗថ្ងៃពេលដែលផុតរំលឹកពីការងារហើយគេតែងដើរទៅជិត ប្រពន្ធ ហើយនិយាយដោយពាក្យទន់ភ្លន់រីករាយ ។

From the day the older brother got married, he was not happy about his younger brother, as he became greedy just for benefits and the rank of dignitary. He thought that one day he would complete his studies and become an official; then, He would become preferable to the king. Every day, after finishing work, he walked to his wife and talked to her happily with sweet words.

ឯចៅ "សុដ្ឋា" ជាប្អូនពុំសូវសប្បាយក្នុងចិត្តទេ ព្រោះឃើញកិរិយារបស់បងពុំសូវរាក់ទាក់នឹងខ្លួនសោះ ចេះតែនឹងឆ្ងល់ក្នុងចិត្ត មួយទៀតព្រួយបារម្ភនឹងមុខរបរមិនដឹង បានការអ្វីធ្វើផង ។ ព្រួយនោះហៅថាមហាព្រួយ ងាកទៅបងក៏គេមិនស្មិនិយាយរក ងាកទៅរកមុខរបរគ្មាន តើអាត្មាងាកទៅខាងណា ? បើចង្អៀតចិត្តខ្លាំងម្ល៉េះ ? គិតសព្វគ្រប់ទៅសុដ្ឋាឃើញផ្លូវមួយគឺ ត្រូវគេចខ្លួនចេញពីលំនៅដ្ឋាននេះ ។ ព្រឹក មួយសុដ្ឋារៀបចំអីវ៉ែអីវ៉ាន់ហើយ ដើរចេញពីផ្ទះនេះដោយឥតអោយអ្នកណាដឹង បាន ត្រេចទៅដល់មាត់ស្ទឹងមួយ ហើយអង្គុយយំយ៉ាងកំសត់នៅក្រោមដើមជ្រៃធំមួយដើម ដោយនឹកអស់សង្ឃឹមមិនដឹងជានឹងទៅពីងពាក់អ្នកណា ។

As for "Sotha", he was not really happy, for his brother did not treat him as friendly as before. He constantly had doubts about it, and worried about his future work. He was so depressed, because his older brother did not talk to him and he did not have any job. "Who should I turn to if I am so depressed?" Thinking about it, Sotha then found a way of escaping from this meaningless home. One morning after he packed his luggage, he walked out of that house without telling anyone. After a long walk, he reached a stream and sat down on its bank, crying sadly under a big banyan tree, feeling hopeless since he had no one on whom he could depend.

ពេលយប់ក៏មកដល់ សុដ្ឋាក៏ស្រស់ស្រូបអាហារបន្តិចបន្តួចហើយទំរេតលក់នៅក្រោម
ដើមជ្រៃនោះទៅ។ ក្នុងពេលដែលសុដ្ឋាលក់មួយភាំងទៅស្រាប់តែឃើញមនុស្ស
ម្នាក់យ៉ាងធំសម្បើមឈរច្រងាង ដៃម្ខាងកាន់ដំបងយ៉ាងធំមួយហើយស្រែកមករក
ខ្លួនថា : នែ! អានេះឯងមកពីណា បានជាចូលមកកន្លែងអញដោយគ្មានអុជឡើង
ឆ្នុបអ្វី ឬជាអញសោះ ?

Night came; he ate a little food and slept under that banyan tree. When
he had been asleep for a while, he saw a giant person holding a big stick
in one hand coming out and shouting at him, saying:
“Neh, man, where are you from that you have come to my place and
don't offer me any sacrifice by burning incense for me?”

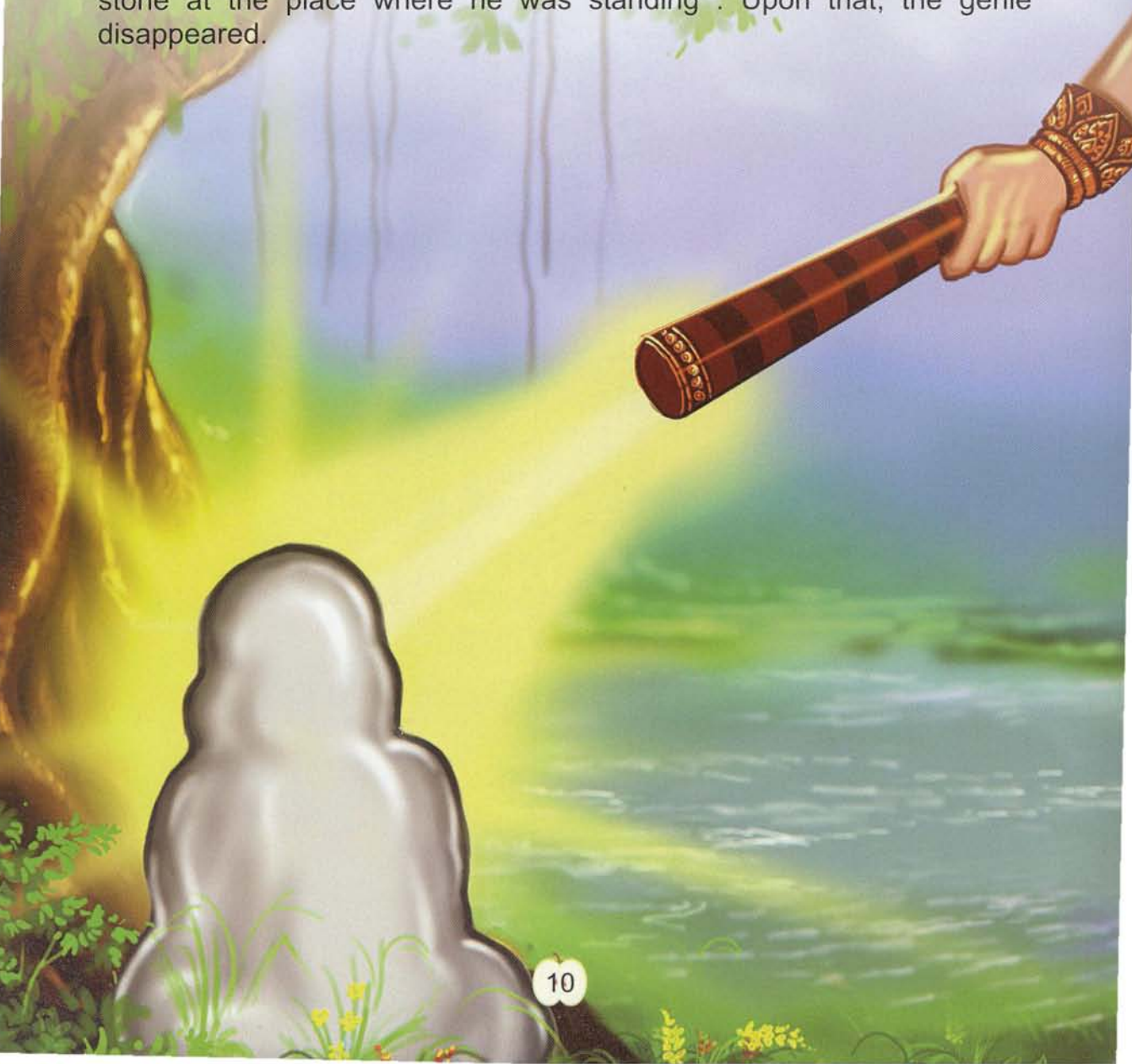
ព្រោះនរណាក៏ដោយអោយតែមកទីនេះត្រូវតែគោរពបូជាអញ! សុដ្ឋា ញាប់ញ័រ ក្នុងខ្លួនពន់ពេកណាស់ ហើយក៏និយាយតបទៅលោកតា ដោយលន់តូចៗថា៖ ឱ ! លោកតាអើយ ! សូមលោកតាមេត្តាអត់ទោសអោយខ្ញុំផងចុះ ព្រោះខ្ញុំកើតទុក្ខខ្លាំង ណាស់ បើប្រសិនជាលោកម្ចាស់ជ្រាបរឿងនេះផងនោះ មុខជានឹងជួយអាណិត ខ្ញុំមិនខាន ។ អ្នកតាតបមកវិញថា :

Anyone who comes here has to do it for me.”
Sotha was so frightened and humbly responded, saying: “Oh, grandpa, please forgive me. I am so depressed. If you knew of my problem, you would lend me your sympathy.” The genie then responded:

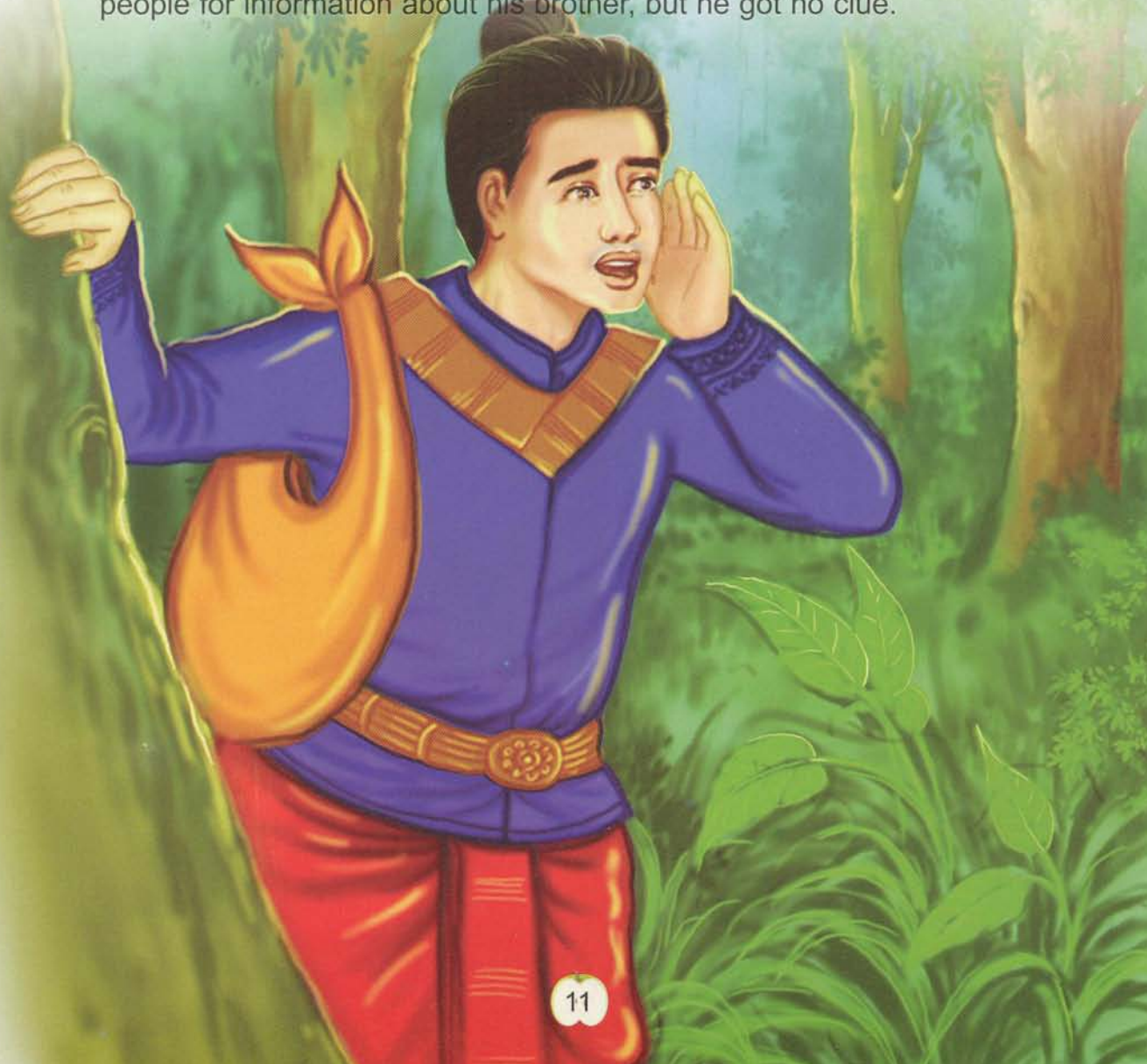
ទេ ! អញមិនត្រូវការអាណិតឯងទេ អញដឹងតែពី អ្នកណាមកចូលកន្លែងអញហើយ
មិនបន់ស្រន់បូជា អញត្រូវបំផ្លាញអ្នកនោះឯងគ្មានត្រាប្រណីឡើយ ។ ថាហើយ
អ្នកតាកំណាចលើកដំបងចង្កូលទៅសុដ្ឋា មាត់សេកមន្តតាថាមិនយូរប៉ុន្មានកន្លោះ
កក្កាយខ្លួនទៅជាថ្មមួយដុំសស្អាត ស្ថិតនៅត្រង់ទីដែលឈរនោះឯង ឯអ្នកតាចង្រៃក៏
អន្តរធានបាត់ក្នុងពេលនោះដែរ ។

"No, I don't need to lend you any sympathy. I just know that you came to my place without paying any offering to me; I have to destroy you without any mercy. After saying that, genie pointed the stick at Sotha and recited a spell. Soon after that, the young man became a fine white stone at the place where he was standing . Upon that, the genie disappeared.

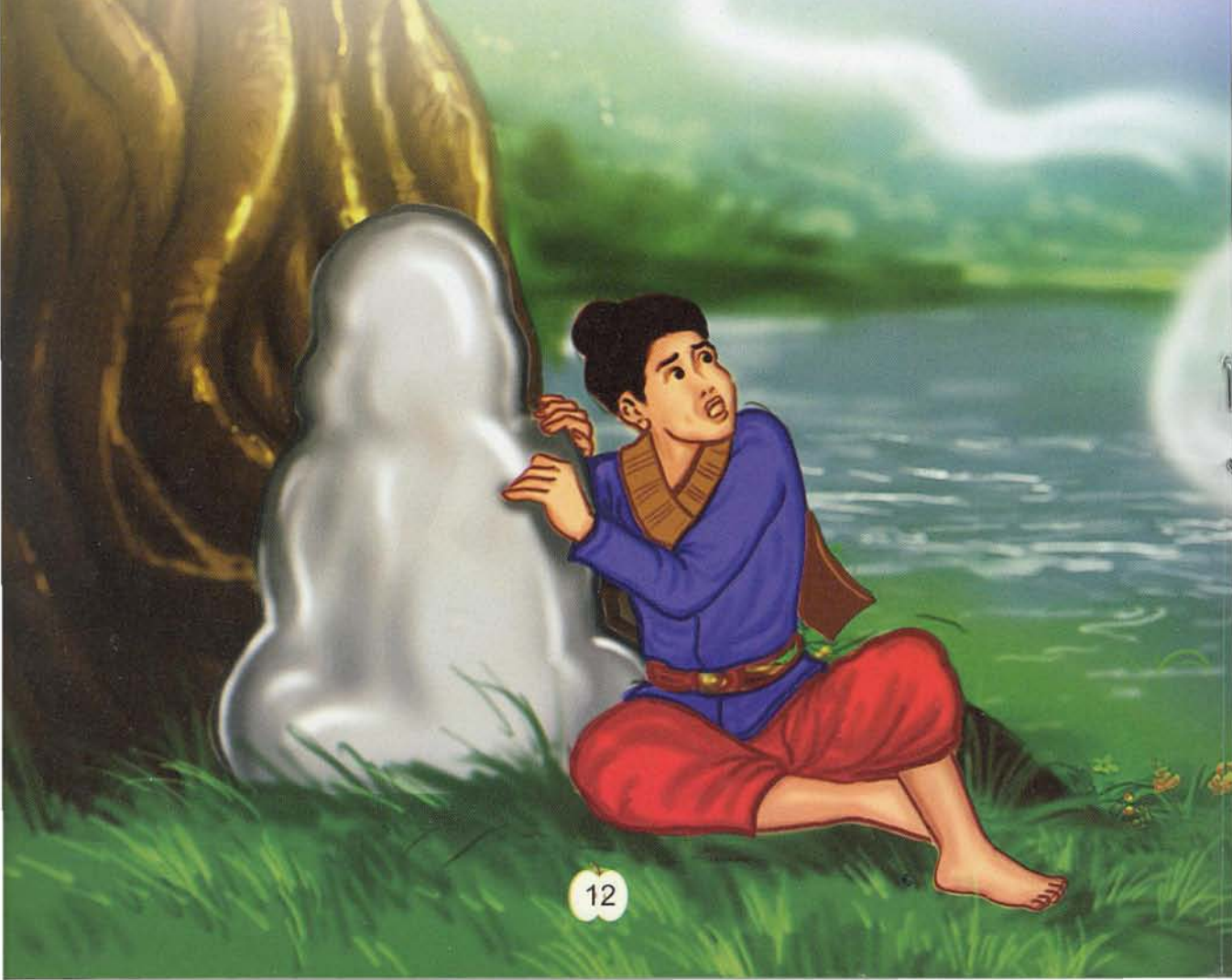
និយាយពីនាយសុដា ជាបងកាលដែលបានដឹងថា : ប្អូនរត់ចេញពីផ្ទះទៅបាត់ហើយក៏
នឹកដល់ប្អូនពន់ពេក នឹកដល់គ្រាកំសត់កម្រជាមួយគ្នាតាំងពីឪពុកស្លាប់ចោល រហូត
ដល់ខ្លួនមកបានប្រពន្ធនេះ ។ គិតសព្វគ្រប់ទៅនាយ សុដា ក៏លាប្រពន្ធ និងឪពុកក្មេក
ដើម្បីធ្វើដំណើរទៅតាមរកប្អូន គាត់ខំដើររកគ្រប់ច្រក ល្អកព្រៃភ្នំក្រំថ្ម និង ភូមិឋាននានា
តែមិនឃើញសោះសួរគេឯងក៏មិនលេចឮដំណឹង ។

For Soda, when he learned that his brother had run away, he missed him miserably. He recalled the time when they shared sad and unpleasant experiences, from the death of their parents until his marriage. Thinking of all that, he left his wife and father-in-law to seek his brother everywhere, from the mountainous areas to the villages. On the way, he asked people for information about his brother, but he got no clue.

លុះដើរៗទៅបានដល់មាត់ស្ទឹង ដែលមានដើមជ្រៃសាខា ត្រឈឹងត្រឈៃដុះប្របនោះ ។
 ដោយការអស់កម្លាំង សុដាសម្រាកនៅក្រោមដើមជ្រៃ អង្គុយផ្អែកនឹងដុំថ្មរលោង
 មួយដុំនៅក្បែរនោះ លុះលក់មួយស្រឡេតទៅស្រាប់តែឃើញមនុស្សយ៉ាងធំម្នាក់
 លេចចេញ ខ្លួនមក គឺរូបអ្នកតាដដែលនោះ និយាយសំឡេតថា : នែ! អាកំណាច អាមក
 ពីណាចូលមកនៅទីនេះ គ្មាននិយាយគួរសមនឹងអញសោះ។ ឮដូច្នោះ សុដាញ័រខ្លួន
 ប្រាណហើយអង្វរលន់តាថា: សូមលោកតាមេត្តាខ្ញុំផង ខ្ញុំបានជាជ្រុលចូលមកទីនេះ
 ហើយ ខ្ញុំសូមស្នាក់ក្នុងទីនេះមួយយប់សិនចុះ ព្រោះខ្ញុំធ្វើដំណើរមកពីស្រុកឆ្ងាយដើម្បី
 ស្វែងរកប្អូន តែមិនឃើញសោះ បើលោកម្ចាស់បានប្រទះនឹងប្អូនខ្ញុំ សូមទានមេត្តា
 ប្រាប់ផង ។

He walked around and he arrived at the stream where the big and
 branchy banyan tree was. Feeling exhausted, Soda took a rest under
 the tree, sitting with his back against the smooth stone nearby.

After sleeping for a while, a giant person, who was the same genie, appeared and screamed: "Neh, brutal man, where are you from? You haven't paid me any homage." Upon hearing that, Soda was shaking and begging him, saying: "Grandpa, please forgive me. I just happened to enter this place. I would like to stay here for one night, for I have traveled from afar to look for my younger brother. However, I could not find him. If you know where he is, please let me know."

ទេ! អញគ្មានឃើញបួនអាណាទេ អញត្រូវផ្ដន្ទាទោសអាងក្នុងពេលនេះ អើ! បើអាងចង់ជួបនឹងបួនអាងអញឱ្យជួបបានគឺដុំថ្មដែលអាងឈរផ្នែកនេះហើយ ជាបួនអាង ។ ថាតែប៉ុណ្ណោះ អ្នកតាក់ណាចលើកដំបងចង្កូលមុខនាយសុដា ព្រមទាំងសេកមន្តអាគមគាថា ផ្ដុំជាខ្យល់យ៉ាងខ្លាំង មួយរំពេចនោះរូបសុដាក៏ប្រែក្លាយទៅជាដើមស្លាមួយដើមដុះប្របដុំថ្មនោះ ។ ឯរូបអ្នកតាក់អន្តរធានបាត់ក្នុងពេលនោះដែរ ។

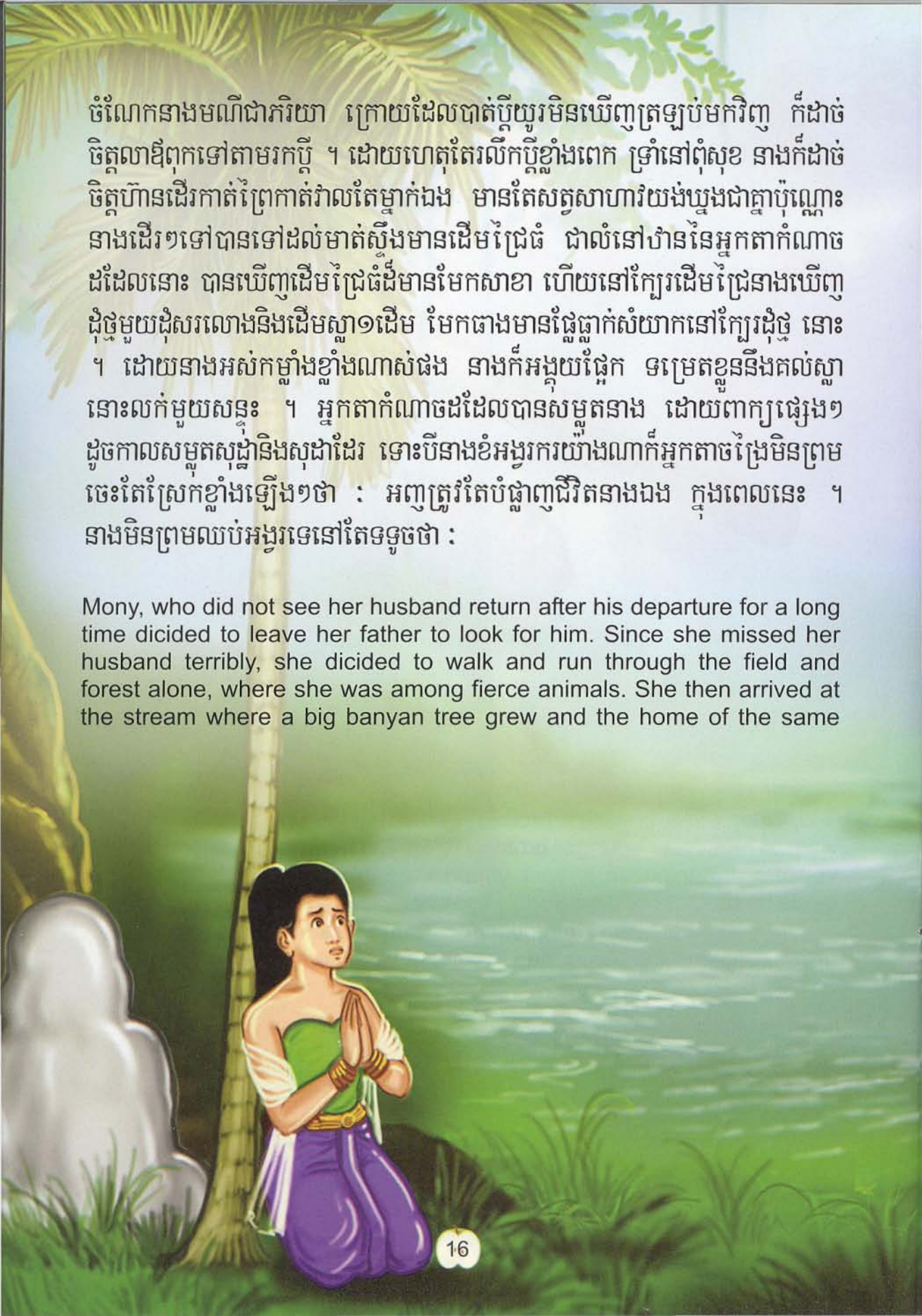

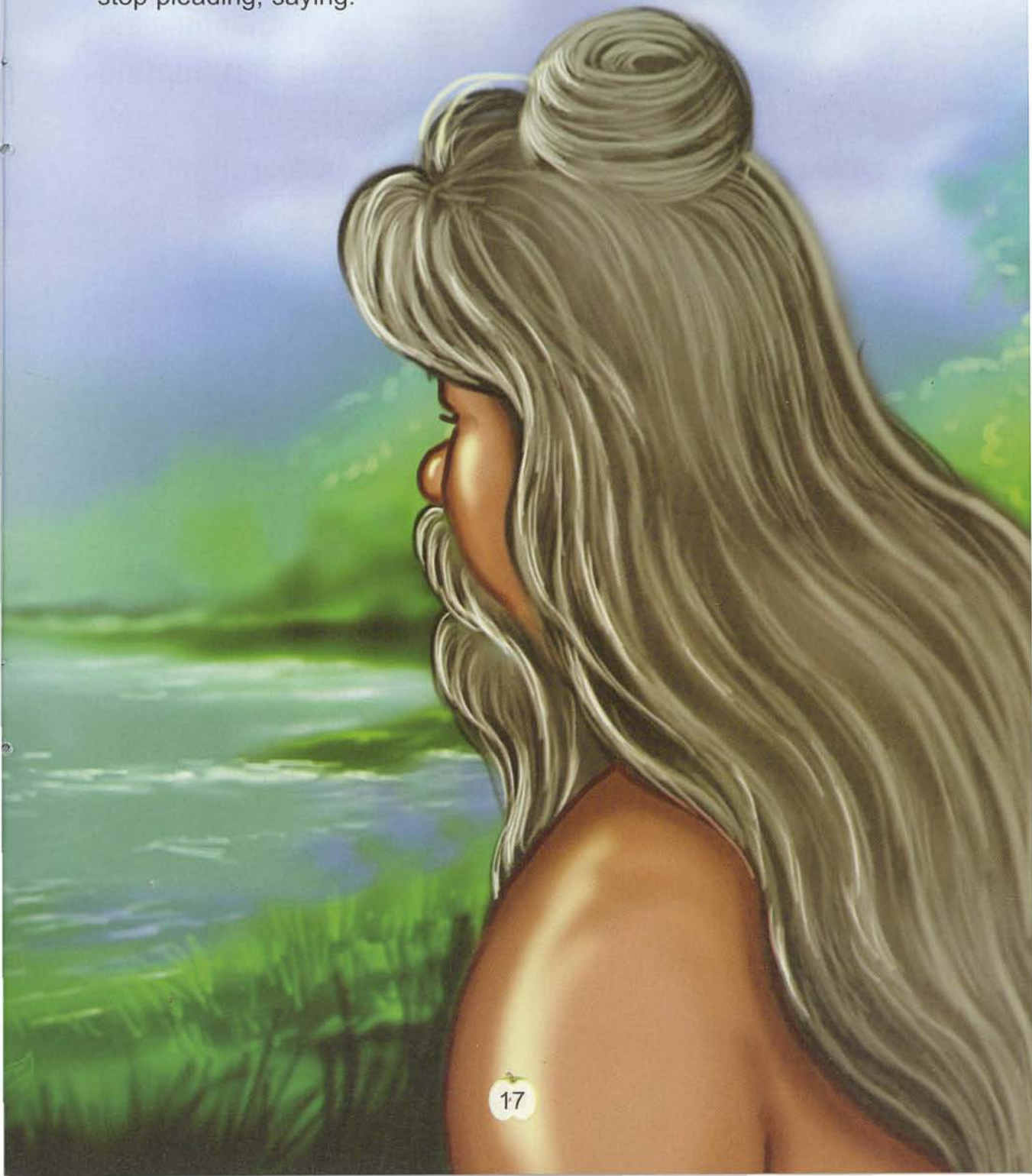
"No, I don't see anyone's brother. I shall punish you now. If you want to meet your younger brother, I'll let you meet him. The stone you are leaning on is your younger brother." Then, the fierce genie pointed the stick at Soda's face, recited a spell and breathed a strong breath of air. Immediately, Soda became a betel palm growing next to the stone, and the genie vanished.

ចំណែកនាងមណីជាភរិយា ក្រោយដែលបាត់ប្តីយូរមិនឃើញត្រឡប់មកវិញ ក៏ដាច់
 ចិត្តលាឪពុកទៅតាមរកប្តី ។ ដោយហេតុតែរលឹកប្តីខ្លាំងពេក ទ្រាំនៅពុំសុខ នាងក៏ដាច់
 ចិត្តហ៊ានដើរកាត់ព្រៃកាត់វាលតែម្នាក់ឯង មានតែសត្វសាហាវយង់ឃ្នងជាគ្នាប៉ុណ្ណោះ
 នាងដើរទៅបានទៅដល់មាត់ស្ទឹងមានដើមជ្រៃធំ ជាលំនៅឋាននៃអ្នកតាក់ណាច
 ដដែលនោះ បានឃើញដើមជ្រៃធំដ៏មានមែកសាខា ហើយនៅក្បែរដើមជ្រៃនាងឃើញ
 ដុំថ្មមួយដុំសរលោងនិងដើមស្លា១ដើម មែកធាងមានផ្លែធ្លាក់សំយាកនៅក្បែរដុំថ្ម នោះ
 ។ ដោយនាងអស់កម្លាំងខ្លាំងណាស់ផង នាងក៏អង្គុយផ្អែក ទម្រេតខ្លួននឹងគល់ស្លា
 នោះលក់មួយសន្ទុះ ។ អ្នកតាក់ណាចដដែលបានសម្អាតនាង ដោយពាក្យផ្សេងៗ
 ដូចកាលសម្អាតសុដ្ឋានិងសុដាដែរ ទោះបីនាងខំអង្វរករយាងណាក៏អ្នកតាចង្រៃមិនព្រម
 ចេះតែស្រែកខ្លាំងឡើងៗថា : អញត្រូវតែបំផ្លាញជីវិតនាងឯង ក្នុងពេលនេះ ។
 នាងមិនព្រមឈប់អង្វរទេនៅតែទទួចថា :

Mony, who did not see her husband return after his departure for a long time decided to leave her father to look for him. Since she missed her husband terribly, she decided to walk and run through the field and forest alone, where she was among fierce animals. She then arrived at the stream where a big banyan tree grew and the home of the same

cruel genie. There she saw the big and branchy banyan tree, and a fine white stone by which there was a betel palm with its fruits dangling down side by side. She was utterly exhausted; she then sat down and leaned against the betel palm trunk and fell asleep for a while. The same genie threatened her with the same words he said to Sotha and Soda, despite her plea, screaming loudly: "I shall destroy your life now." She did not stop pleading, saying:

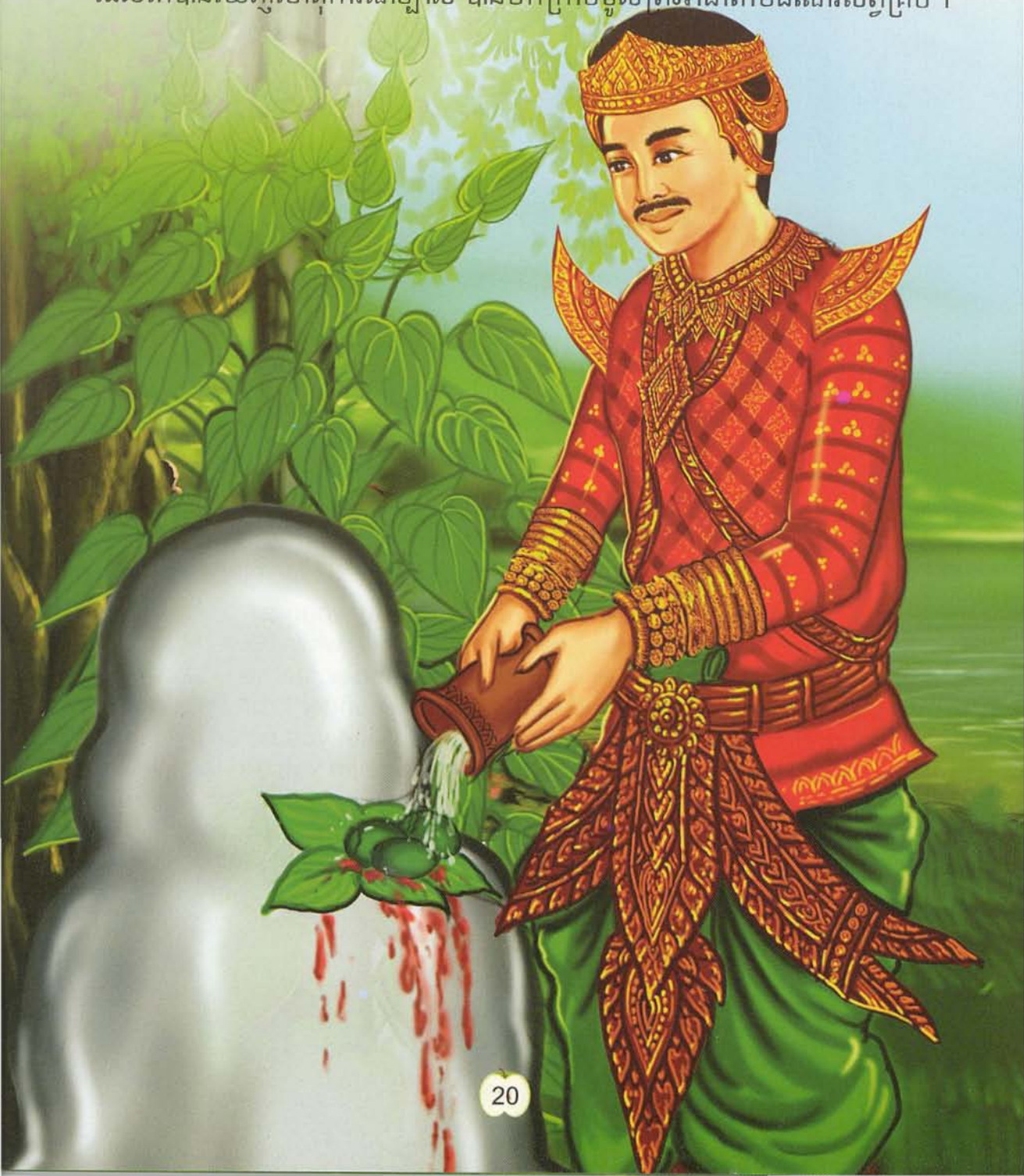
សូមលោកតាកំអាលបំផ្លាញជីវិតនាងខ្ញុំ បើមុននឹងខ្ញុំស្លាប់ សូមឱ្យខ្ញុំបានជួបនឹងប្អូនថ្លៃ
ព្រមទាំងប្តីខ្ញុំសិន ។ អ្នកតាកំណាចសេចចំអកខ្លាំងៗ ឯនាងមណីភយញ្ជូរកាន់តែខ្លាំង
ឡើងៗ ។ ឃើញដូច្នោះអ្នកតាក៏ចូលមកជិត ហើយស្រែកខ្លីដ៏ជាសម្រែកថា : បើនាង
ឯងចង់ជួបនឹងប្អូនថ្លៃព្រមទាំងប្តីនាងឯង មិនអីទេ អញឱ្យជួបបានហើយនាងឯងធ្លាប់
នៃបនិត្យនឹងប្តីយ៉ាងណាអញនឹងឱ្យនៃបនិត្យយ៉ាងនោះទៀត ។ ដើមស្លាដែលនាង
អង្គុយផ្អែកនេះហើយជាប្តីនាង ឯដុំថ្មស្អាត១ដុំនោះឯងជាប្អូនថ្លៃនាង! ឥឡូវនាង
ឯងទៅនៅជាមួយចុះ ថាតែប៉ុណ្ណោះអ្នកតាលើកដំបងចង្កូលដូចមុនៗទៀត ។ រូបនាង
មណីក៏ក្លាយទៅជាដើមម្លូដុះលាស់ខ្លីៗឡើងតោងដើមស្លាមួយរំពេច អ្នកតាក៏អន្តរ
ធានទៅក្នុងពេលនោះដែរ ។

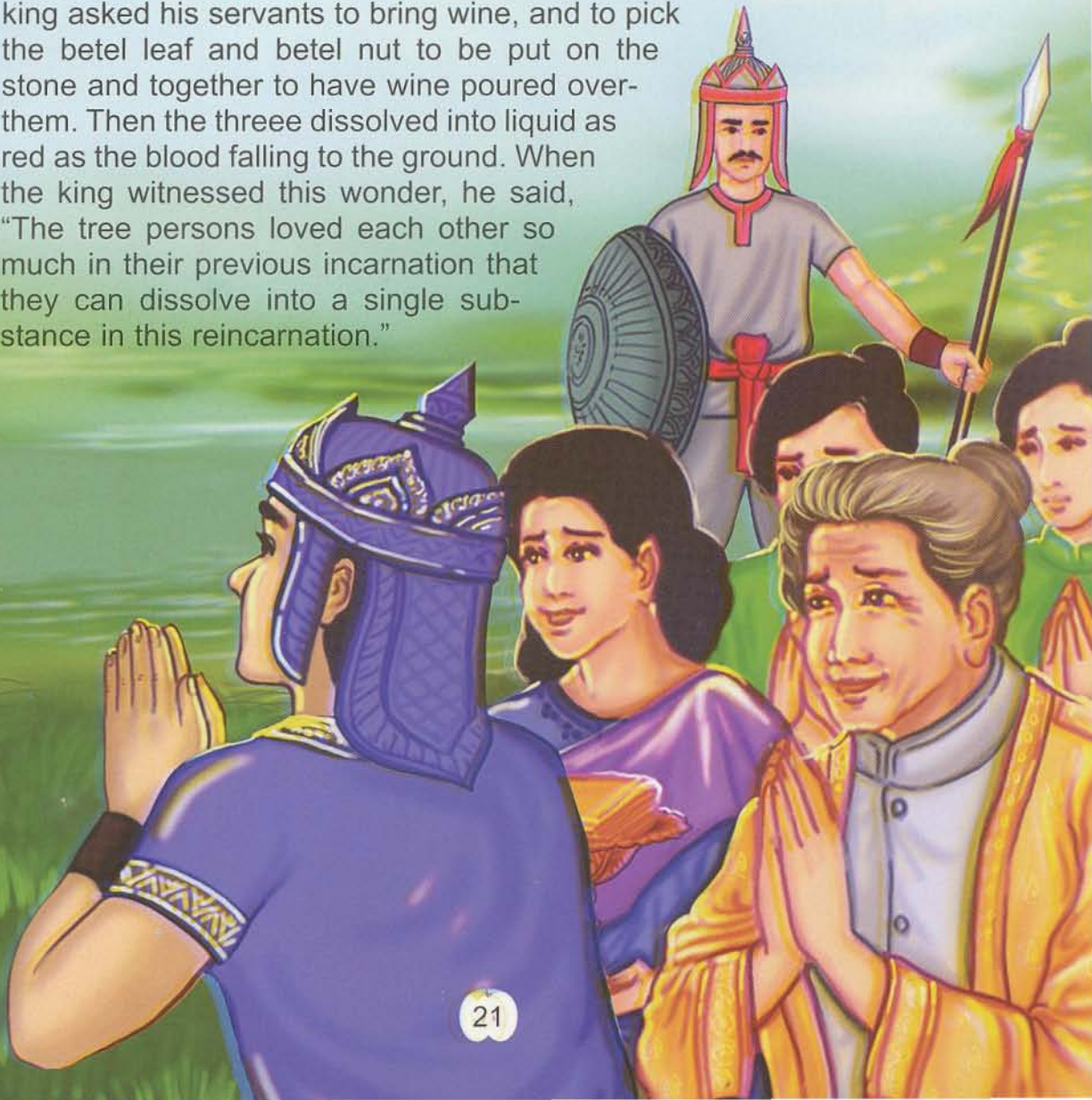
"Before you destroy me, please let me meet my younger brother-in-law and husband." The genie laughed at her loudly, while Mony was shaking. Seeing that, the genie got closer to her and screamed, causing the ground to vibrate: "If you want to meet your younger brother-in-law and husband, then I will let you meet them. And I'll let you be as intimate as you used to be with your husband. The betel palm you are leaning on is your husband. And the smooth stone is your younger brother-in-law. There you go. Upon those words, he raised the stick, pointing to her in the face as he did before. Mony then became a green betel climbing the betel palm. The genie then disappeared.

ក្នុងកាលជាចំណេរតមក មានព្រះរាជាមួយព្រះអង្គ បានកេណ្ឌរេហ៍ពលទៅប្រពាត
 ព្រៃ បានប្រទះនឹងដើមជ្រៃព្រមទាំងដុំថ្មសស្អាតនិងដើមស្លា ម្តងៗប្រពាក់ប្រព័ន្ធគ្នា
 ដែលជាហេតុឱ្យព្រះអង្គនឹកប្លែកក្នុងព្រះទ័យពន់ពេក ក៏សួររកអ្នកណាដឹងរឿងរ៉ាវវត្ថុ
 ទាំងបីនេះ ។ មិនយូរប៉ុន្មានមានអ្នកដឹងរឿងរ៉ាវនេះ គឺពួកអ្នកស្រុកជិតខាងទីនេះ
 ដែលគេបានឃើញហេតុការណ៍ច្បាស់ បានមកក្រាបទូលព្រះរាជាតាមដំណើរសព្វគ្រប់ ។

ព្រះអង្គក៏ទ្រង់ចាត់ឱ្យសេវិកាមាត្រយកស្រាមក ហើយបេះផ្លែស្លា ស្លឹកម្លូ ទៅដាក់លើ ដុំថ្មនោះរួចចាក់ស្រាស្រោចពីលើវត្ថុទាំងបី ។ ក្នុងគ្រានោះវត្ថុទាំងបីក៏រលាយជាទឹក មានពណ៌ក្រហមដូចឈាម ហូរធ្លាក់ចុះពីលើផ្ទៃធរណី ។ ព្រះរាជាទ្រង់ទតនូវឧប្បត្តិ ហេតុនេះហើយក៏ទ្រង់ឈ្វេងយល់ថា : “អ្នកទាំងបីនេះ ពីជាតិមុនស្រលាញ់គ្នាណាស់ បានជាជាតិនេះនៅតែ រូបធាតុរួមគ្នាទៀតយ៉ាងនេះ” ។

Later on, there was a king who went hunting in the forest with a troop. He found the banyan tree and the fine white stone, betel palm and betel growing upon each other. He felt so surprised that he searched for people who knew the story of these three. Shortly after that, people living nearby who witnessed the event told the king all about the story. The king asked his servants to bring wine, and to pick the betel leaf and betel nut to be put on the stone and together to have wine poured over them. Then the three dissolved into liquid as red as the blood falling to the ground. When the king witnessed this wonder, he said, “The tree persons loved each other so much in their previous incarnation that they can dissolve into a single substance in this reincarnation.”

ដោយព្រះអង្គចង់ទុកអនុស្សាវរីយ៍ យ៉ាងប្លែកនេះអោយជិតថេរបានយូរអង្វែងទៅ ទ្រង់ក៏បញ្ញត្តិច្បាប់អោយពពួក អ្នកស្រុកយកវត្ថុទាំង៣គឺ ម្លូ ស្លា និងស្រា សម្រាប់ធ្វើជា ជ័យមង្គលក្នុងពេលរៀបបង្កក់កូនខ្ចីដែលទើបនឹងកើត ក្នុងពេលរៀប អាពាហ៍ពិពាហ៍ និងក្នុងឱកាសបុណ្យខ្មោច ។ មានអ្នកស្រុកខ្លះក៏យកដុំថ្មដុតធ្វើជាកំបោរ ហើយទទួល ទានជាមួយនឹងម្លូ ស្លា រហូតរៀងមកសព្វថ្ងៃ ។

Since the king wished to preserve this extraordinary souvenir for a long time, he set a regulation for his people to use the three things for blessings in warming parties for newborn babies, for weddings, and for funerals. Some villagers have burnt stone to make lime to be chewed with betel leaves and betel nuts up to the present.

ឯដើមស្លាក៏តែងតែបាននៅជាការនិយមរបស់ដើមម្លូ គឺថា : ម្លូចូលចិត្តវារឡើងដើមស្លាជាងអ្វីៗទាំងអស់ ។ នេះក៏ដោយសារតែអ្នកទាំងពីរជាប្ដី ប្រពន្ធស្មោះស្ម័គ្រនឹងគ្នាក្នុងរឿងព្រេងនេះឯង ។

Betel palm is often the preferred tree for the betel, The betel prefers to climb up the betel palm rather than any other trees. It is because they are faithful spouses in this legend.

ចប់

The End